

مطالعه تحلیلی سبک مناظرات امام صادق (علیه السلام) در اثبات امامت

زهرا حسنونند^۱، محمد مهدی کریمی نیا^۲، مجتبی انصاری مقدم^۳

^۱ زهرا حسنونند، فارغ التحصیل سطح سه (کارشناسی ارشد) رشته کلام، مدرس حوزه های علمیه خرم آباد و نورآباد، پژوهشگر و فعال فرهنگی

^۲ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم

^۳ دانشجوی دکتری علوم و حدیث، دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر (نویسنده مسئول)

چکیده

یکی از سبک های مهم در حوزه احیای معارف دینی و اسلامی مناظره و گفت و گویی های مثبت می باشد، قرآن کریم در آیات متعددی به این روش و سبک مناظره تأکید کرده است، «ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنه و جادلهم بالتی هی احسن» (نحل/۱۲۵) یعنی با حکمت و اندرز نیکو، به راه پروردگارت دعوت کن و با آنها به روشی که نیکوتر است، استدلال و مناظره کن، مرحوم شیخ طوسی در تفسیر تبیان در توضیح جدال احسن به عنوان بهترین سبک در مناظره این گونه مرقوم می دارد: جدال احسن روشی همراه با نرمی و وقار و سکینه و همراه با نصرت حق با حجت است؛ همانگونه که خداوند به حضرت موسی (ع) دستور می دهد که با فرعون به نرمی سخن بگوید: «فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى» (طه/۴۴) پس بهترین سبک و روش، در مناظره، روش که قرآن معرفی کرده و در زندگی انبیاء وجود داشته است، از این رو شناخت و شیوه مناظرات انبیاء و ایمه (ع) لازم و ضروری می باشد، زیرا شناخت شیوه های مناظره ای، ایمه (ع) می تواند آسیب های گفتمان سازی امروز ما را مرتفع سازد، امام صادق (ع) در مدت امامت خودش مناظرات گوناگون و متعددی، در موضوعات مختلفی از جمله در موضوع امامت داشته اند، این امام همام با الهام گرفتن از قرآن کریم، و وسعت علمی که داشتند، با استدلال های عقلی، و نقلی، ضرورت امام و جایگاه آنرا به خوبی برای مخالفین تبیین می کردند، به گونه که برخی از مخالفین از امام (ع) می خواستند که آنها را به شاگردی قبول کنند، به همین دلیل است که امروزه دانشمندان جهان اسلام از نقش انکار ناشدنی امام صادق (ع) در احیای معارف دینی و اسلامی سخن می گویند.

واژه های کلیدی: سبک، مناظره، انواع مناظره، مناظره های امام صادق (ع).